

A Note on Translations

This document was originally prepared in English by a working group of the International Bar Association and was adopted by IBA Council Resolution.

In the event of any inconsistency between the English language versions and the translations into any other language, the English language version shall prevail.

The IBA would like to acknowledge the work of Maciej Zachariasiewicz, Dominika Durchowska, Bartosz Krupa, Jakub Powroznik and Beata Gessel-Koziorowski vel Kalisz in the translation and review of these Guidelines

the global voice of
the legal profession

International Bar Association
4th Floor, 10 St Bride Street
London EC4A 4AD
United Kingdom

Tel: +44 (0)20 7842 0090
Fax: +44 (0)20 7842 0091

www.ibanet.org

Wytyczne IBA
dotyczące zastępstwa
procesowego
w międzynarodowym arbitrażu

*przyjęte przez Radę Międzynarodowego
Stowarzyszenia Prawników (International Bar
Association) w dniu 25 maja 2013 r.*

the global voice of
the legal profession

International Bar Association
4th Floor, 10 St Bride Street
London EC4A 4AD
United Kingdom
Tel:+44 (0)20 7842 0090
Fax:+44 (0)20 7842 0091
[www. ibanet.org](http://www.ibanet.org)

ISBN: 978-0-948711-27-5

Wszystkie prawa zastrzeżone

©International Bar Association 2013

Niniejszy materiał jest chroniony powyżej wskazanym prawem autorskim i, jako taki, nie może być w całości ani w części powielany, lub w jakiegokolwiek formie (elektronicznej bądź mechanicznej) ani w jakikolwiek sposób wykorzystywany, w tym kopiowany, nagrywany bądź rejestrowany w zbiorach umożliwiających przechowywanie i odzyskiwanie danych, bez pisemnej zgody uprawnionego z tytułu praw autorskich.

Spis treści

Członkowie Grupy Roboczej	5
Informacja dotycząca Komisji do spraw Arbitrażu	8
Wytyczne	9
Preambuła	9
Definicje.....	10
Zakres zastosowania	12
Zastępstwo procesowe	13
Komunikacja z Arbitrami.....	14
Czynności procesowe przed Zespołem Orzekającym.....	16
Wymiana i wyjawienie informacji.....	18
Świadkowie i Biegli.....	21
Środki porządkowe.....	24

the global voice of
the legal profession

Członkowie Grupy Roboczej

Alexis Mourre

*Współprzewodniczący, Komisja ds. Arbitrażu IBA
Castaldi Mourre & Partners
Paryż, Francja*

Eduardo Zuleta

*Współprzewodniczący, Komisja ds. Arbitrażu IBA
Gómez-Pinzón Zuleta
Bogota, Kolumbia*

Julie Bédard

*Przewodnicząca, Grupa Robocza
Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP
Nowy Jork, Stany Zjednoczone*

Funke Adekoya

*Álex Falomo Ikoyi
Lagos, Nigeria*

José María Alonso

*Baker & McKenzie
Madryt, Hiszpania*

Cyrus Benson

*Gibson, Dunn & Crutcher LLP
Londyn, Zjednoczone Królestwo*

Louis Degos

*K & L Gates LLP
Paryż, Francja*

Paul Friedland

*White & Case LLP
Nowy Jork, Stany Zjednoczone*

Mark Friedman

*Współprzewodniczący, Komisja ds. Arbitrażu IBA w
latach 2011–2012
Debevoise & Plimpton LLP
Nowy Jork, Stany Zjednoczone*

Judith Gill QC

*Współprzewodnicząca, Komisja ds. Arbitrażu IBA w
latach 2011–2012
Allen & Overy LLP
Londyn, Zjednoczone Królestwo*

Christopher Lau
*Maxwell Chambers
Singapur*

Laurent Levy
*Levy Kaufmann-Kohler
Genewa, Szwajcaria*

Torsten Lorcher
*CMS Hasche Sigle
Kolonja, Niemcy*

Fernando Mantilla-Serrano
*Shearman & Sterling LLP
Paryż, Francja*

Yoshimi Ohara
*Nagashima Ohno & Tsunematsu
Tokio, Japonia*

William Park
*Szkoła Prawa Uniwersytetu w Bostonie
Boston, Massachusetts, Stany Zjednoczone*

Kenneth Reisenfeld
*Patton Boggs LLP
Waszyngton, DC, Stany Zjednoczone*

Catherine Rogers
*Uniwersytet Stanowy w Pensylwanii, Szkoła Prawa
Dickinson
University Park, Pensylwania, Stany Zjednoczone*

Arman Sarvarian
*Uniwersytet Surrey, Szkoła Prawa
Guildford, Zjednoczone Królestwo*

Anne-Véronique Schlaepfer
*Schellenberg Wittmer
Genewa, Szwajcaria*

Margrete Stevens
*King & Spalding, LLP
Waszyngton, DC, Stany Zjednoczone*

Claus von Wobeser

*Współprzewodniczący, Komisja ds. Arbitrażu IBA w
latach 2005–2006*

Von Wobeser y Sierra, S.C.

Meksyk, DF, Meksyk

Alvin Yeo

Wong Partnership LLP

Singapur

Komisja do spraw Arbitrażu

Utworzona przy Oddziale Praktyki Prawnej Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawników, Komisja do spraw Arbitrażu koncentruje się w swych pracach na zagadnieniach prawnych, praktyce prawniczej i procedurach dotyczących arbitrażu w sporach międzynarodowych. Obecnie, Komisja składa się z 2641 członków z 115 krajów, przy czym liczba ta stale rośnie.

Komisja dąży do wymiany informacji na temat międzynarodowego arbitrażu, jego promowania i poprawy efektywności postępowania arbitrażowego. W tym celu Komisja wydaje różne publikacje i organizuje konferencje.

Komisja opublikowała wiele regulaminów i wytycznych, zaakceptowanych przez środowisko arbitrażowe, które uznało je za odzwierciedlenie najlepszych zwyczajów przyjętych w praktyce arbitrażowej. Należą do nich: Regulamin postępowania dowodowego IBA znowelizowany w 2010 roku, Wytyczne IBA dotyczące konfliktu interesów w międzynarodowym arbitrażu, które są właśnie w trakcie nowelizacji oraz Wytyczne IBA dotyczące sporządzania umów arbitrażowych. Dwa razy do roku Komisja publikuje Biuletyn. Organizuje również konferencje, seminaria i szkolenia na całym świecie.

Komisja posiada stałe podkomisje a także, gdy uważa to za stosowne, powołuje do życia grupy robocze zajmujące się poszczególnymi zagadnieniami.

W czasie, w którym wydawane są niniejsze Wytyczne dotyczące zastępstwa procesowego, oprócz Grupy Roboczej do spraw Etyki Zawodowej, Komisja posiada trzy podkomisje: Podkomisję ds. Arbitrażu Inwestycyjnego, Podkomisję ds. Konfliktu Interesów oraz Podkomisję Młodych Praktyków Arbitrażu.

Wytyczne

Preambuła

W 2008 roku Komisja do spraw Arbitrażu ustanowiła Grupę Roboczą do spraw Etyki Zawodowej w Międzynarodowym Arbitrażu („Grupa Robocza”).

Celem działań Grupy Roboczej było skupienie się na kwestiach etyki zawodowej i zastępstwa procesowego w międzynarodowym arbitrażu, które podlegają lub są oparte na zróżnicowanych i potencjalnie sprzecznych zasadach i normach. Za swe pierwsze zadanie, Grupa Robocza uznała ustalenie, czy te zróżnicowane normy i zwyczaje mogą przekreślać fundamentalne zasady uczciwości i rzetelności międzynarodowego arbitrażu a także, czy międzynarodowe wytyczne dotyczące zastępstwa procesowego w międzynarodowym arbitrażu mogą stanowić pomoc dla stron, pełnomocników i arbitrów. W 2010 roku Grupa Robocza przeprowadziła badanie („Badanie”), którego celem była ocena tych zagadnień. Respondenci wyrazili w nim poparcie dla stworzenia międzynarodowych wytycznych dotyczących zastępstwa procesowego.

W październiku 2012 roku Grupa Robocza przedstawiła Komisji do spraw Arbitrażu IBA wersję roboczą wytycznych. Komisja dokonała przeglądu wersji roboczej wytycznych i poddała ją konsultacjom z doświadczonymi praktykami w dziedzinie arbitrażu, arbitrami i instytucjami arbitrażowymi. Następnie, wersja robocza wytycznych została przedstawiona wszystkim członkom Komisji do spraw Arbitrażu do rozważenia.

W przeciwieństwie do postępowań krajowych, w których prawnicy są zaznajomieni z pojedynczym zbiorem obowiązujących reguł wykonywania zawodu, pełnomocnicy w międzynarodowych postępowaniach arbitrażowych mogą podlegać różnym i potencjalnie sprzecznym krajowym zasadom i przepisom. Zakres zasad i przepisów mających zastosowanie do zastępstwa procesowego stron w międzynarodowym arbitrażu może obejmować normy kraju pochodzenia pełnomocnika strony, siedziby arbitrażu, jak również miejsca, w którym odbywa się rozprawa arbitrażowa. Przeprowadzone badanie ujawniło, że respondenci czują się niepewnie, jeśli chodzi o ustalenie prawa właściwego do zastępstwa procesowego w międzynarodowym arbitrażu. Ewentualna dezorientacja, która wynika z takiego stanu rzeczy, może być jeszcze silniejsza, gdy pracujący razem prawnicy, zatrudnieni wewnątrz jednej kancelarii, lub współpracujący w jednej sprawie, uzyskali prawo do wykonywania zawodu w różnych systemach prawnych, których reguły wykonywania zawodu są ze sobą sprzeczne.

Oprócz stale towarzyszącego działaniom prawników braku pewności, możliwe jest także niedostosowanie zasad i przepisów mających zastosowanie w kontekście krajowych postępowań

sądowych do potrzeb międzynarodowych postępowań arbitrażowych. I właśnie dlatego w międzynarodowym arbitrażu rozwinęły się szczególne zwyczaje i procedury, umożliwiające pogodzenie prawnych i kulturowych różnic, które charakteryzują złożone, międzynarodowe spory jak również ich uczestników. Z drugiej strony, krajowe reguły wykonywania zawodu zostały stworzone na potrzeby określonych kultur prawnych i są zgodne z ustanowionymi procedurami krajowymi.

Wytyczne IBA Dotyczące Zastępstwa Procesowego w Międzynarodowym Arbitrażu („Wytyczne”) inspirowane są zasadą, według której zastępcy procesowi powinni zachowywać się w sposób uczciwy i nie powinni angażować się w czynności mające na celu bezzasadne przedłużanie postępowania lub zwiększanie jego kosztów, włączając w to stosowanie taktyk mających na celu obstrukcję postępowania arbitrażowego.

Podobnie jak *Międzynarodowe zasady wykonywania zawodów prawniczych* przyjęte przez IBA 28 Maja 2011 roku, Wytyczne nie mają na celu uchylecia zastosowania przepisów imperatywnych, reguł wykonywania zawodu lub postanowień wybranego regulaminu arbitrażowego, które mogą być właściwe do kwestii zastępstwa procesowego. Nie mają również na celu przydawać Zespołom Orzekającym kompetencji, które są zastrzeżone dla krajowych rad, izb lub innych organów samorządu zawodowego.

Wybór nazwy „wytyczne”, zamiast „reguły” czy „normy”, ma na celu podkreślenie ich umownego charakteru. W związku z tym, strony mogą w drodze porozumienia umówić się, że Wytyczne lub ich część znajdą zastosowanie. Po wcześniejszym ustaleniu, że mają do tego kompetencje, również trybunały mogą stosować Wytyczne lub ich część w ramach swobodnej oceny, w takim zakresie jednak, w jakim nie narusza to znajdujących zastosowanie przepisów imperatywnych.

Wytyczne nie mają na celu ograniczenia elastyczności, która jest nieodłączna przy arbitrażu międzynarodowym i która uważana jest za jego istotną zaletę, przy czym Strony i arbitrzy mogą dostosowywać Wytyczne do okoliczności poszczególnych postępowań arbitrażowych.

Definicje

W Wytycznych IBA dotyczących zastępstwa procesowego w międzynarodowym arbitrażu:

„*Zespół Orzekający*” oznacza jedyne Arbitra lub zespół Arbitrów w postępowaniu arbitrażowym;

„*Arbiter*” oznacza Arbitra w postępowaniu arbitrażowym;

„*Dokument*” oznacza pismo, wiadomość, zdjęcie, rysunek, program lub jakiegokolwiek dane, utrwalone na papierze albo zapisane w formie elektronicznej, dźwiękowej, wizualnej bądź też w jakiegokolwiek innej formie;

„*Krajowa Rada*” lub „*Rada*” oznacza krajowy lub lokalny organ samorządu zawodowego bądź organy tego samorządu, do których należy regulowanie zasad wykonywania zawodu prawnika;

„*Dowody*” oznaczają dowody w postaci dokumentów lub pisemnych bądź ustnych zeznań;

„*Kontakt z pominięciem drugiej strony*” oznacza ustną lub pisemną komunikację pomiędzy Pełnomocnikiem Strony a Arbitrem lub potencjalnym Arbitrem bez udziału lub wiedzy drugiej Strony lub Stron postępowania;

„*Biegły*” oznacza osobę lub instytucję przedstawiającą przed Zespołem Orzekającym opinię lub analizę ekspercką odnośnie do szczegółowych kwestii określonych przez Stronę lub Zespół Orzekający”

„*Opinia biegłego*” oznacza pisemną opinię Biegłego;

„*Wytyczne*” oznacza niniejsze Wytyczne IBA dotyczące zastępstwa procesowego w międzynarodowym arbitrażu, z uwzględnieniem stosownych zmian wprowadzanych z biegiem czasu;

„*Świadomie*” oznacza posiadanie rzeczywistej wiedzy o określonej okoliczności faktycznej;

„*Naruszenie*” oznacza naruszenie niniejszych Wytycznych lub jakiegokolwiek inne zachowanie, które Zespół Orzekający uzna za sprzeczne z obowiązkami Pełnomocnika Strony;

„*Strona*” oznacza stronę postępowania arbitrażowego;

„*Arbiter powołany przez Stronę*” oznacza Arbitra, który został wyznaczony albo powołany przez jedną lub więcej niż jedną Stronę;

„*Pełnomocnik Strony*” albo „*Pełnomocnik*” oznacza osobę, w tym pracownika Strony, która bez względu na jej kwalifikacje prawnicze, czy przynależność do Krajowej Rady, występuje w

postępowaniu arbitrażowym w imieniu Strony i która dokonuje czynności procesowych, podnosi argumenty i składa oświadczenia przed Zespołem Orzekającym w imieniu Strony, nie występuje jednak w charakterze Świadka ani Biegłego;

“Przewodniczący Zespołu Orzekającego” oznacza Arbitra, który jest jedynym Arbitrem lub Przewodniczącym Zespołu Orzekającego;

“Wniosek o przedłożenie” oznacza pisemny wniosek Strony o przedłożenie Dokumentów przez drugą Stronę;

“Świadek” oznacza osobę występującą przed Zespołem Orzekającym w celu złożenia zeznań, co do okoliczności faktycznych;

„Pisemne zeznanie Świadka” oznacza pisemne oświadczenie Świadka, co do okoliczności faktycznych

Zakres stosowania

1. *Wytyczne stosuje się, jeżeli Strony tak postanowiły i tylko w wyznaczonym przy tym przez Strony zakresie lub gdy Zespół Orzekający po konsultacji ze Stronami postanowi oprzeć się na Wytycznych po wcześniejszym ustaleniu, iż ma kompetencje orzekać o sprawach dotyczących zastępstwa procesowego w celu zagwarantowania rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego.*

2. *W przypadku sporu, co do rozumienia Wytycznych, Zespół Orzekający powinien interpretować je zgodnie z ich ogólnym przeznaczeniem i w sposób najbardziej odpowiedni w kontekście toczącego się postępowania arbitrażowego.*

3. *Wytyczne nie mają na celu uchylecia zastosowania przepisów imperatywnych, reguł wykonywania zawodu ani postanowień wybranego regulaminu arbitrażowego, które mogą być właściwe do kwestii zastępstwa procesowego. Wytyczne nie mają również na celu uchylecia postanowień umowy o arbitraż czy też osłabienia podstawowego zobowiązania Pełnomocnika w stosunku do Strony, którą reprezentuje, jakim jest jego lojalność, ani też ciężącego na Pełnomocniku Strony zasadniczego obowiązku przedstawienia sprawy Zespołowi Orzekającemu..*

Komentarz do Wytycznych 1-3

Jak wyjaśniono w Preambule, Strony i Zespoły Orzekające

potrzebują wskazówek w zakresie zastępstwa procesowego, zwłaszcza w przypadkach, w których różniące się między sobą reguły i oczekiwania uczestników postępowania mogą stanowić zagrożenie dla rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego.

Na podstawie niniejszych Wytycznych, mając od czynienia z tego typu sytuacjami i z zastrzeżeniem znajdujących zastosowanie przepisów imperatywnych, Zespoły Orzekające nie powinny być ograniczone normami kolizyjnymi lub analizą wynikającą z prawa prywatnego międzynarodowego w wyborze pomiędzy krajowymi lub lokalnymi zasadami wykonywania zawodu. W Wytycznych Zespoły Orzekające znajdują propozycję podejścia, które dostosowane będzie do złożonego charakteru międzynarodowych postępowań arbitrażowych.

Niniejsze Wytyczne powinny mieć zastosowanie, jeżeli Strony tak postanowiły i tylko w wyznaczonym przy tym zakresie. Strony mogą wyrazić zgodę na stosowanie niniejszych Wytycznych w całości lub w części, w umowie o arbitraż lub później, na każdym etapie postępowania.

Zespół Orzekający może również zastosować Wytyczne lub czerpać z nich inspirację po wcześniejszym ustaleniu, iż ma kompetencje do orzekania w sprawach dotyczących zastępstwa procesowego, w celu zagwarantowania rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego. Przed podjęciem decyzji, Zespół Orzekający powinien umożliwić Stronom przedstawienie stanowisk w tej sprawie.

Niniejsze Wytyczne nie przesądzają, czy Zespół Orzekający ma kompetencje do orzekania w sprawach dotyczących zastępstwa procesowego i zastosowania Wytycznych w braku umowy między Stronami w tym przedmiocie. Wytyczne nie zakładają ani nie wykluczają istnienia tego typu kompetencji. Decyzja, co do istnienia kompetencji do orzekania w sprawach dotyczących zastępstwa procesowego i zastosowania Wytycznych pozostaje w gestii Zespołu Orzekającego.

Pełnomocnik Strony, w ramach otrzymanego pełnomocnictwa, działa na rzecz Strony, którą reprezentuje. W związku z tym, powinność lub obowiązek ciążyący na Pełnomocniku Strony stanowi powinność lub obowiązek reprezentowanej Strony, która ostatecznie ponosi również konsekwencje naruszeń, których dopuścił się Pełnomocnik.

Zastępstwo Procesowe

4. Pełnomocnicy Stron powinni przedstawić się drugiej Stronie lub Stronom, a także Zespołowi Orzekającemu przy

pierwszej możliwej okazji. Strona powinna niezwłocznie poinformować Zespół Orzekający i drugą Stronę lub Strony o zaistnieniu jakichkolwiek zmian w odniesieniu do udzielonego pełnomocnictwa.

5. Od chwili ukonstytuowania Zespołu Orzekającego, nie można przyjmować pełnomocnictwa od Strony postępowania arbitrażowego, jeżeli istnieje między pełnomocnikiem a Arbitrem związek, który powodowałby konflikt interesów, chyba że żadna ze Stron nie wnosi sprzeciwu po odpowiednim wyjawieniu okoliczności.

6. W przypadku naruszenia Wytycznej 5, Zespół Orzekający może zastosować środki, które uzna za stosowne dla zachowania rzetelności i uczciwości postępowania, w tym również może wyłączyć nowego Pełnomocnika Strony z uczestnictwa w całości lub w części postępowania arbitrażowego.

Komentarz do Wytycznych 4-6

Zmiana zastępstwa procesowego w trakcie toczącego się postępowania arbitrażowego może, z powodu konfliktu interesów pomiędzy nowo wyznaczonym Pełnomocnikiem Strony, a jednym lub więcej niż jednym Arbitrem, stanowić zagrożenie dla rzetelności i uczciwości postępowania. W takiej sytuacji, Zespół Orzekający może, jeśli usprawiedliwiają to wyjątkowe okoliczności i gdy Zespół Orzekający ustali, iż ma wymagane kompetencje, rozważyć wyłączenie nowego Pełnomocnika z uczestnictwa w całości lub w części postępowania arbitrażowego. Przy dokonywaniu oceny istnienia ewentualnego konfliktu interesów, Zespół Orzekający może opierać się na Wytycznych IBA dotyczących konfliktu interesów w międzynarodowym arbitrażu.

Przed zastosowaniem danego środka jest istotne, aby Zespół Orzekający umożliwił Stronom przedstawienie stanowisk co do istnienia konfliktu, zakresu w jakim Zespół Orzekający jest uprawniony do podjęcia działań w związku z konfliktem, a także co do następstw zastosowania środka, branego pod uwagę przez Zespół Orzekający.

Komunikacja z Arbitrami

7. Jeśli Strony nie ustaliły inaczej, Pełnomocnik Strony nie powinien, w kwestiach dotyczących postępowania arbitrażowego, nawiązywać z Arbitrem jakiegokolwiek Kontakt z pominięciem drugiej Strony, chyba że poniższe wyjątki przewidują inaczej.

8. *W następujących okolicznościach Kontakt Pełnomocnika z pominięciem drugiej Strony jest dopuszczalny:*

(a) Pełnomocnik może kontaktować się z potencjalnym Arbitrem, który ma zostać wyznaczony przez Stronę, celem ustalenia jego lub jej kompetencji, doświadczenia, zdolności, dyspozycyjności, gotowości do uczestniczenia w postępowaniu arbitrażowym oraz istnienia potencjalnego konfliktu interesów;

(b) Pełnomocnik Strony może kontaktować się z potencjalnym lub wyznaczonym przez Stronę Arbitrem, w celu wyboru Przewodniczącego Zespołu Orzekającego;

(c) jeśli Strony zgodziły się, że taki kontakt jest dopuszczalny, Pełnomocnik Strony może komunikować się z potencjalnym Przewodniczącym Zespołu Orzekającego, celem ustalenia jego lub jej kompetencji, doświadczenia, zdolności, dyspozycyjności, gotowości do uczestniczenia w postępowaniu arbitrażowym oraz istnienia potencjalnego konfliktu interesów;

(d) o ile komunikacja z potencjalnym Arbitrem powołanym przez Stronę albo z Przewodniczącym Zespołu Orzekającego może obejmować ogólny opis sporu, Pełnomocnik nie powinien badać poglądów potencjalnego Arbitra wyznaczonego przez Stronę albo Przewodniczącego Zespołu Orzekającego co do meritum sporu.

Komentarz do Wytycznych 7-8

Wytyczne 7-8 regulują zagadnienia dotyczące komunikacji pomiędzy Pełnomocnikiem Strony a Arbitrem lub potencjalnym Arbitrem w kwestiach dotyczących postępowania arbitrażowego.

Wytyczne mają na celu odzwierciedlenie najlepszych międzynarodowych zwyczajów i, jako takie, mogą się potencjalnie różnić od rozwiązań przyjętych w krajowych postępowaniach arbitrażowych, które mogą być bardziej restrykcyjne lub wręcz przeciwnie – mogą dopuszczać Kontakt z pominięciem drugiej strony w szerszym zakresie.

Zgodnie z niniejszymi Wytycznymi, Kontakt z pominięciem drugiej Strony może mieć miejsce tylko w określonych okolicznościach, zaś w pozostałym zakresie Pełnomocnik Strony powinien się od niego powstrzymać. W Wytycznych nie określono, kiedy okres ten rozpoczyna się, a kiedy się kończy.

Wytyczne dotyczą również wszelkiej komunikacji, która ma miejsce w kontekście albo w odniesieniu do powołania Zespołu Orzekającego.

Kontakt z pominięciem drugiej Strony z potencjalnym Arbitrem (wyznaczonym przez Stronę lub Przewodniczącym Zespołu Orzekającego) powinien być ograniczony do udzielenia mu ogólnego opisu sprawy oraz uzyskania informacji dotyczących spełniania przez potencjalnego arbitra wymagań w zakresie w jakim zostało to opisane poniżej. Pełnomocnik Strony nie powinien wykorzystywać tej okazji do badania poglądów potencjalnego Arbitra co do meritum sporu.

Przed wyznaczeniem Arbitra, w komunikacji mającej na celu ustalenie po stronie potencjalnego Arbitra jego kompetencji, doświadczenia, zdolności, dyspozycyjności, gotowości do uczestniczenia w postępowaniu arbitrażowym oraz istnienia potencjalnego konfliktu interesów, następujące kwestie mogą być omawiane: (a) publikacje potencjalnego Arbitra, włączając w to książki, artykuły, referaty na konferencjach lub inne prace; (b) jakakolwiek działalność potencjalnego Arbitra oraz jego lub jej kancelarii prawnej, albo organizacji w ramach której działa, która może wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jego niezależności bądź bezstronności; (c) ogólny opis charakteru sporu; (d) postanowienia umowy o arbitraż, a w szczególności dotyczące siedziby arbitrażu, języka oraz przyjętych reguł postępowania arbitrażowego; (e) tożsamości Stron, ich Pełnomocników, Świadków, Biegłych oraz innych zainteresowanych stron; oraz (f) przewidywanego harmonogramu postępowania i jego ogólnego przebiegu.

Składanie Zespołowi Orzekającemu wniosków bez obecności lub wiedzy drugiej Strony lub Stron może być dozwolone tylko w określonych okolicznościach, jeśli Strony wcześniej tak uzgodniły lub jeśli działanie takie jest dozwolone na podstawie właściwych przepisów prawa. Taka sytuacja może mieć miejsce w szczególności w przypadku wniosku o udzielenie zabezpieczenia lub innych środków tymczasowych.

Pełnomocnik może komunikować się z Zespołem Orzekającym, jeśli druga Strona lub Strony nie uczestniczą w rozprawie lub w postępowaniu i nie są reprezentowane.

Czynności procesowe przed Zespołem Orzekającym

9. Pełnomocnik Strony nie może świadomie składać przed Zespołem Orzekającym żadnych nieprawdziwych oświadczeń co do okoliczności faktycznych.

10. Jeśli Pełnomocnik Strony dowie się, że jego lub jej

wcześniejsze oświadczenie co do okoliczności faktycznych złożone przed Zespołem Orzekającym było nieprawdziwe, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania poufności i tajemnicy, powinien odpowiednio sprostować swoje oświadczenie.

11. Pełnomocnik Strony nie może przedstawiać dowodu z zeznań Świadka lub Opinii Biegłego, jeśli wie, że są one fałszywe. Jeśli Świadek lub Biegły zamierza przedstawić albo przedstawia dowód, co do którego Pełnomocnik Strony wie lub w późniejszym czasie dowie się, że był fałszywy, Pełnomocnik ten powinien zasugerować swojemu mocodawcy konieczność powzięcia odpowiednich środków zaradczych oraz poinformować go o konsekwencjach ich niepodjęcia. W zależności od okoliczności oraz z zastrzeżeniem obowiązku zachowania poufności i tajemnicy, Pełnomocnik Strony powinien niezwłocznie podjąć odpowiednie środki zaradcze, które mogą polegać na jednym lub więcej niż jednym z następujących działań:

(a) pouczeniu Świadka lub Biegłego, by ten zeznawał zgodnie z prawdą;

(b) podjęciu rozsądnych kroków zmierzających do powstrzymania Świadka lub Biegłego przed składaniem fałszywego dowodu;

(c) nakłonieniu Świadka lub Biegłego do skorygowania albo wycofania fałszywego dowodu;

(d) skorygowaniu albo wycofaniu fałszywego dowodu;

(e) wypowiedzeniu pełnomocnictwa Stronie, jeśli okoliczności to uzasadniają.

Komentarz do Wytycznych 9-11

Wytyczne 9-11 dotyczą odpowiedzialności Pełnomocnika Strony za oświadczenia składane przed Zespołem Orzekającym i za przedstawiane przed Zespołem Orzekającym dowody. Zasada ta jest czasem określana jako powinność rzetelnego i uczciwego działania przed Zespołem Orzekającym.

W Wytycznych wyróżnia się dwa aspekty odpowiedzialności Pełnomocnika Strony: pierwszy z nich odnosi się do oświadczeń co do okoliczności faktycznych składanych przez Pełnomocnika (Wytyczne 9 i 10), drugi, do dowodów przedstawianych przez Świadka lub Biegłego (Wytyczna 11).

W odniesieniu do oświadczeń składanych przed Zespołem Orzekającym, niniejsze Wytyczne w dwojaki sposób ograniczają reguły przyjęte wobec Pełnomocników Stron. Po pierwsze, Wytyczne 9 i 10 dotyczą nieprawdziwych oświadczeń na temat okoliczności faktycznych. Po drugie, Pełnomocnik Strony musi mieć rzeczywistą świadomość nieprawdziwości tych oświadczeń, która może wynikać z okoliczności stanu faktycznego.

Zgodnie z Wytyczną 10, Pełnomocnik Strony powinien niezwłocznie skorygować jakiegokolwiek fałszywe oświadczenie co do okoliczności faktycznych, które wcześniej złożył przed Zespołem Orzekającym, chyba że zabrania mu tego obowiązek zachowania poufności bądź tajemnicy. W przypadku zmiany Pełnomocnika, reguła ta znajduje również zastosowanie do nowego Pełnomocnika Strony, jeśli ten zorientuje się, że jego poprzednik złożył fałszywe oświadczenie.

W odniesieniu do argumentacji prawnej podnoszonej przed Zespołem Orzekającym, Pełnomocnik Strony może oprzeć się na dowolnej konstrukcji prawnej i przedstawiać dowolną wykładnię przepisów prawa, umów, traktatów albo przywoływać dowolne źródła, które sam uzna za rozsądne.

Wytyczna 11 odnosi się do przedstawiania Zespołowi Orzekającemu dowodów, o których Pełnomocnik Strony wie, że są fałszywe. Pełnomocnik nie może powoływać dowodów lub zeznań, o których wie, że są fałszywe. Co za tym idzie, Pełnomocnik nie może pomagać Świadcowi lub Biegłemu, ani też wywierać nacisku na Świadka lub Biegłego, w celu nakłonienia go do składania fałszywych dowodów przed Zespołem Orzekającym, zarówno w postaci ustnych, jak Pisemnych zeznań Świadka lub Opinii Biegłego.

Uwagi, które zostały poczynione w odniesieniu do Wytycznych 9 i 10 mają również zastosowanie do Wytycznej 11. Wytyczna 11 jest bardziej szczegółowa w odniesieniu do rodzajów środków zaradczych, jakie Pełnomocnik Strony może podjąć w przypadku, jeśli Świadek bądź Biegły zamierza przedstawić lub przedstawia dowody, o których Pełnomocnik wie lub później dowiaduje się, że są fałszywe. Lista środków zaradczych określonych w Wytycznej 11 nie jest wyczerpująca. Do środków tych może należeć nawet wycofanie się przez Pełnomocnika ze sprawy, jeśli okoliczności sprawy tego wymagają. Użycie w Wytycznej 11, słowa „może”, potwierdza, że niektóre środki zaradcze, jak sprostowanie lub wycofanie fałszywego dowodu złożonego przez Świadka lub Biegłego, mogą być niezgodne z zasadami etyki zawodowej obowiązującymi prawników w niektórych krajach.

Wymiana i wyjawienie informacji

12. *Jeżeli postępowanie arbitrażowe wiąże się lub istnieje prawdopodobieństwo, że będzie wiązać się z obowiązkiem przedłożenia Dokumentów, Pełnomocnik powinien poinformować swojego mocodawcę o potrzebie zachowania – w takim zakresie, w jakim rozsądnie oceniając jest to możliwe – Dokumentów mogących mieć znaczenie dla postępowania arbitrażowego, w tym również Dokumentów w formie elektronicznej, które w przeciwnym razie, zgodnie ze stosowanymi zasadami przechowywania Dokumentów lub normalną praktyką, zostałyby usunięte.*

13. *Pełnomocnik nie może składać Wniosków o Przedłożenie ani sprzeciwiać się złożeniu Wniosków o Przedłożenie w niewłaściwym celu, np. takim, jak nękanie lub obstrukcja postępowania.*

14. *Pełnomocnik powinien wyjaśnić reprezentowanej przez siebie Stronie potrzebę przedłożenia każdego Dokumentu, który Strona zobowiązała się przedłożyć bądź zostały do tego zobowiązane oraz o możliwych konsekwencjach nieuczynienia tego.*

15. *Pełnomocnik powinien pouczyć reprezentowaną przez siebie Stronę oraz udzielić jej pomocy w podjęciu rozsądnych kroków gwarantujących: (i) podjęcie rozsądnych starań w celu odnalezienia Dokumentów, które Strona zobowiązała się przedłożyć bądź została do tego zobowiązana oraz (ii) przedłożenie wszystkich istotnych Dokumentów, które nie są objęte tajemnicą.*

16. *Pełnomocnikowi nie wolno zatajać, ukrywać, ani też doradzać Stronie zatajania lub ukrywania Dokumentów, których zażądała druga Strona bądź które Strona zobowiązała się przedłożyć lub została do tego zobowiązana.*

17. *Jeśli w toku postępowania arbitrażowego Pełnomocnik poweźmie wiadomość o istnieniu Dokumentu, który miał być, ale nie został przedłożony, powinien poinformować reprezentowaną przez siebie Stronę o obowiązku przedłożenia tego Dokumentu i o konsekwencjach jego naruszenia.*

Komentarz do Wytocznych 12-17

Zakres Dokumentów, które mają zostać przedłożone został określony w Regulaminie Postępowania Dowodowego IBA (zob. artykuł 3 oraz artykuł 9). Wytoczne 12-17 dotyczą działań Pełnomocnika w związku z przedłożeniem Dokumentów.

Pełnomocnicy często mają wątpliwości, czy i w jakim zakresie

krajowe zasady wykonywania zawodu stosuje się do zabezpieczania, zbierania i przedkładania dokumentów w międzynarodowym arbitrażu. Często zdarza się, że Pełnomocnicy stosują odmienne standardy w tym samym postępowaniu arbitrażowym. Przykładowo, jeden z Pełnomocników może czuć się zobowiązany do zapewnienia, że reprezentowana przez niego Strona podejmie rozsądne starania w celu odnalezienia i przedłożenia wszystkich istotnych Dokumentów nieobjętych tajemnicą, podczas gdy Pełnomocnik drugiej ze Stron może przyjąć, iż wyłączna odpowiedzialność za przedłożenie Dokumentów spoczywa na reprezentowanej przez niego Stronie. W takich okolicznościach, brak równego dostępu do informacji lub dowodów może prowadzić do naruszenia rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego.

Celem Wytycznych jest rozstrzygnięcie powyższych kwestii przez zaproponowanie standardów postępowania w międzynarodowym arbitrażu. Mogą one nie być konieczne w sprawach, w których Pełnomocnicy podobnie postrzegają swoją rolę w związku z przedstawieniem Dokumentów lub w sprawach, w których przedłożenie Dokumentów nie występuje, bądź pojawia się jedynie w minimalnym zakresie.

Wytyczne mają sprzyjać podejmowaniu obiektywnie rozsądnych kroków zmierzających do zabezpieczenia, poszukiwania i przedkładania Dokumentów, które Strona zobowiązana jest ujawnić.

Zgodnie z Wytycznymi 12-17, Pełnomocnik powinien, stosownie do okoliczności, doradzać reprezentowanej przez siebie Stronie: (i) określenie osób zależnych od Strony, które mogą być w posiadaniu Dokumentów mogących mieć znaczenie dla postępowania arbitrażowego, w tym również Dokumentów w formie elektronicznej; (ii) powiadomienie tych osób o potrzebie zachowania i nieniszczenia takich Dokumentów; (iii) poczynienie odpowiednich kroków w celu zawieszenia lub powstrzymania praktyk stosowanych w zwykłym toku czynności, które mogłyby prowadzić do zniszczenia potencjalnie istotnych Dokumentów.

Zgodnie z Wytycznymi 12-17, Pełnomocnik powinien, stosownie do okoliczności, doradzać reprezentowanej przez siebie Stronie oraz udzielać jej pomocy: (i) we wprowadzeniu rozsądnego i adekwatnego systemu gromadzenia i analizy Dokumentów znajdujących się w posiadaniu osób zależnych od Strony, mając na uwadze konieczność zidentyfikowania Dokumentów istotnych dla postępowania arbitrażowego lub takich, których zażądała druga Strona; (ii) w zapewnieniu, aby Pełnomocnik miał możliwość wglądu we wszystkie tego typu Dokumenty bądź otrzymywał ich kopie.

O ile artykuł 3 Regulaminu Postępowania Dowodowego IBA

wymaga przedłożenia Dokumentów mających znaczenie dla sprawy oraz istotnych dla jej rozstrzygnięcia, Wytyczna 12 odnosi się jedynie do Dokumentów potencjalnie istotnych. Jej cel jest bowiem inny: na etapie, gdy Pełnomocnik poucza reprezentowaną przez siebie Stronę o konieczności zabezpieczenia dowodów, zazwyczaj nie jest on jeszcze w stanie ocenić doniosłości dowodów. W konsekwencji, kryterium oceny jakie Dokumenty mają zostać zebrane i zabezpieczone, powinno być ich potencjalne znaczenie dla sprawy.

Pełnomocnik nie może składać Wniosku o Przedłożenie ani sprzeciwiać się takiemu wnioskowi, jeżeli wniosek lub sprzeciw miałby być nakierowany na nękanie lub na wydobycie dokumentów dla celów niezwiązanych z postępowaniem arbitrażowym bądź też jeżeli składany jest jedynie dla zwłoki (Wytyczna 13).

Świadkowie i Biegli

18. *Przed zasięgnięciem jakichkolwiek informacji od Świadka lub Biegłego Pełnomocnik Strony powinien przedstawić siebie oraz Stronę, którą reprezentuje, jak również cel w jakim zasięga informacji.*

19. *Pełnomocnik powinien pouczyć potencjalnego Świadka, że ma on prawo poinformowania swojego prawnika o nawiązaniu kontaktu, jak również o możliwości zaprzestania dalszej komunikacji z Pełnomocnikiem Strony.*

20. *Pełnomocnik może udzielić Świadkowi lub Biegłemu pomocy w przygotowaniu, odpowiednio, Pisemnego zeznania Świadka lub Opinii Biegłego.*

21. *Pełnomocnik powinien dążyć do zapewnienia, aby zeznanie Świadka odzwierciedlało własną wiedzę Świadka na temat okoliczności sprawy.*

22. *Pełnomocnik powinien dążyć do zapewnienia, aby Opinia Biegłego odzwierciedlała własne badania i opinię Biegłego.*

23. *Pełnomocnik nie może namawiać bądź zachęcać Świadka do składania fałszywych zeznań.*

24. *Z zastrzeżeniem nakazu, aby przedstawiony dowód odzwierciedlał, odpowiednio, własną wiedzę Świadka na temat okoliczności sprawy lub własne badania i Opinię Biegłego, Pełnomocnikowi Strony wolno spotykać i komunikować się ze*

Świadcami oraz Biegłymi w celu omówienia i przygotowania ich przyszłych zeznań.

25. *Pełnomocnik może zapłacić, zaoferować, lub zgodzić się na opłacenie:*

- (a) rozsądnych wydatków poniesionych przez Świadka lub Biegłego w związku z przygotowaniem lub składaniem zeznań;*
- (b) rozsądnej rekompensaty za czas poświęcony na przygotowanie lub składanie zeznań; oraz*
- (c) rozsądnego wynagrodzenia za profesjonalne usługi Biegłego wskazanego przez Stronę.*

Komentarze do Wytocznych 18-25

Wytoczne 18-25 dotyczą kontaktów pomiędzy Pełnomocnikami Stron a Świadcami i Biegłymi. Komunikacji pomiędzy Pełnomocnikami Stron a Świadcami dotyczą również Wytoczne 9-11 regulujące zagadnienie czynności procesowych przed Zespołem Orzekającym.

Wielu praktyków międzynarodowego arbitrażu oczekuje bardziej przejrzystych i przewidywalnych standardów postępowania w relacjach ze Świadcami i Biegłymi, umożliwiających promowanie zasady równości Stron. Istnienie odmiennych praktyk w różnych systemach prawnych może prowadzić do powstania nierówności i zagrażać rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego.

Wytoczne mają za cel odzwierciedlać najlepsze zwyczaje, jakie wykształciły się w międzynarodowym arbitrażu, jeśli chodzi o przygotowywanie zeznań Świadców i Biegłych.

Kontaktując się z potencjalnym Świadkiem, Pełnomocnik Strony powinien ujawnić swoją tożsamość oraz przyczynę nawiązania kontaktu, zanim zacznie zasięgać od niego jakichkolwiek informacji (Wytoczna 18). Pełnomocnik powinien również poinformować potencjalnego Świadka o przysługującym mu prawie do skontaktowania się z własnym prawnikiem, jak również o możliwości udziału takiego prawnika w dalszej komunikacji.

Zasady wykonywania zawodu obowiązujące w niektórych krajach przewidują bardziej rygorystyczne wymogi w

odniesieniu do kontaktów z potencjalnymi Świadcami, o których wiadomo, że są reprezentowani przez prawnika. Przykładowo, w niektórych systemach *common law* obowiązuje zakaz kontaktowania się przez prawników z potencjalnym Świadkiem, jeżeli prawnikowi jest wiadomo, że potencjalny Świadek ustanowił pełnomocnika w danym postępowaniu arbitrażowym.

Jeżeli Pełnomocnik Strony dojdzie do przekonania, że obowiązują go bardziej rygorystyczne zasady niż ustanowione w niniejszych Wytycznych, może zwrócić się z tą sprawą do Strony przeciwnej lub do Zespołu Orzekającego.

Jak przewidziano w Wytycznej 20, Pełnomocnik Strony może pomagać przy przygotowaniu Pisemnych zeznań Świadka i Opinii Biegłego, powinien jednak dążyć do zapewnienia, aby Pisemne zeznanie Świadka odzwierciedlało własną wiedzę Świadka o istotnych okolicznościach (Wytyczna 21) oraz aby Opinia Biegłego odzwierciedlała własne poglądy, badania i wnioski Biegłego (Wytyczna 22).

Pełnomocnikowi Strony nie wolno namawiać ani zachęcać Świadka do składania fałszywych zeznań (Wytyczna 23).

W ramach przygotowywania zeznań w postępowaniu arbitrażowym, Pełnomocnik Strony może spotykać się ze Świadcami i Bieglymi (lub potencjalnymi Świadcami i Bieglymi) w celu omówienia ich przyszłych zeznań. Pełnomocnik może również udzielić pomocy w przygotowywaniu Pisemnego zeznania Świadka bądź Opinii Biegłego. Ponadto, Pełnomocnik Strony może pomóc Świadcowi w przygotowywaniu zeznań, które będą składane podczas przesłuchania Świadka, w tym również w postaci przećwiczenia pytań i odpowiedzi (Wytyczna 24). Takie przygotowania mogą obejmować analizę procedury, w ramach której dojdzie do odebrania zeznań, jak również przygotowanie do udzielania odpowiedzi na pytania każdej ze Stron. Takie kontakty nie mogą jednak ujemnie wpływać na autentyczność dowodu z zeznań Świadka lub Biegłego, gdyż dowód ten powinien zawsze stanowić odzwierciedlenie własnej wiedzy Świadka o istotnych okolicznościach, jak również własnych badań lub Opinii Biegłego.

Pełnomocnik może również zapłacić, zaoferować lub zgodzić się na opłacenie rozsądnej rekompensaty dla Świadka za poświęcony czas lub rozsądnego wynagrodzenia za profesjonalne usługi Biegłego (Wytyczna 25).

Środki porządkowe

26. *Jeżeli Zespół Orzekający, po uprzednim zasygnalizowaniu*

Stronie i udzieleniu jej odpowiedniej możliwości ustosunkowania się, uzna, że Pełnomocnik Strony dopuścił się Naruszenia, może on, w zależności od okoliczności:

(a) upomnieć Pełnomocnika Strony;

(b) wyciągnąć odpowiednie wnioski w ocenie wiarygodności dowodów lub argumentów prawnych, przedstawionych przez Pełnomocnika Strony;

(c) wziąć pod uwagę Naruszenia Pełnomocnika Strony przy rozstrzyganiu o kosztach postępowania arbitrażowego, wskazując, jeśli jest to właściwe, w jaki sposób Naruszenia Pełnomocnika doprowadziły Zespół Orzekający do odmiennego podziału kosztów i jak podział ten kształtuje się kwotowo;

(d) podjąć wszelkie inne odpowiednie kroki w celu zapewnienia rzetelności i uczciwości postępowania.

27. Rozważając kwestię Naruszeń, Zespół Orzekający powinien wziąć pod uwagę:

(a) potrzebę zachowania rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego oraz wykonalności orzeczenia;

(b) potencjalny wpływ rozstrzygnięcia dotyczącego Naruszenia na prawa Stron;

(c) charakter i ciężar Naruszenia, w tym stopień, w jakim Naruszenie wpłynęło na przebieg postępowania;

(d) dobrą wiarę Pełnomocnika Strony;

(e) kwestie związane z obowiązkiem zachowania poufności i tajemnicy;

(f) zakres, w jakim Strona reprezentowana przez jej Pełnomocnika, wiedziała o Naruszeniu, tolerowała Naruszenie, kierowała Naruszeniem lub uczestniczyła w Naruszeniu.

Komentarz do Wytocznych 26-27

Wytyczne 26-27 określają środki porządkowe za Naruszenia, jakich dopuścił się Pełnomocnik Strony.

Ich celem jest ochrona lub przywrócenie rzetelności i uczciwości postępowania arbitrażowego.

Zespół Orzekający powinien dążyć do zastosowania najbardziej proporcjonalnego środka porządkowego lub kilku środków porządkowych w połączeniu, biorąc pod uwagę charakter i ciężar Naruszenia, dobrą wiarę Pełnomocnika oraz Strony, którą reprezentuje, wpływ środka na prawa Stron oraz potrzebę zapewnienia rzetelności, efektywności i uczciwości postępowania, a także na wykonalność orzeczenia arbitrażowego.

Wytyczna 27 przedstawia listę przesłanek, która nie jest wyczerpująca ani wiążąca, ale która odzwierciedla czynniki, jakie należy brać pod uwagę przy wazeniu kwestii Naruszenia dokonanego przez Pełnomocnika Strony, w celu zapewnienia właściwego i uczciwego prowadzenia postępowania arbitrażowego.

Przed zastosowaniem jakiegokolwiek środka porządkowego w stosunku do zarzucanego Naruszenia, Zespół Orzekający powinien przyznać Stronie i Pełnomocnikowi, któremu zarzuca się popełnienie Naruszenia, prawo do wypowiedzenia się w kwestii stawianych im zarzutów.